

MARKTCIJFERS

PRODUCTEN UIT ORGANISCHE RESTSTROMEN IN 2018

Jaarlijks onderzoekt de BVOR onder haar leden tot welke producten organische reststromen zijn opgewerkt en hoe de afzetmarkt voor deze producten eruit ziet. BVOR-leden verwerken met elkaar ongeveer 80 procent van het in Nederland vrijkomende volume groenafval en gft-afval, namelijk respectievelijk ruim 2 miljoen ton en ruim 1 miljoen ton. Door vergelijking van de gegevens met cijfers van onder meer het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA) ontstaat een beeld voor de totale markt. De focus ligt hierbij op producten uit groen- en gft-afval.

MARKTCIJFERS
Juni 2019

COMPOSTPRODUCTEN

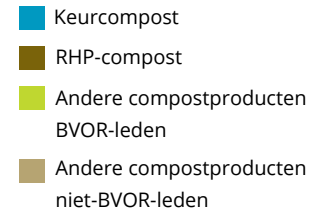
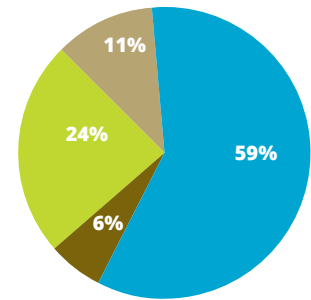
Compostproducten zijn in 2018 net als in voorgaande jaren naar omvang de belangrijkste productgroep. Daarnaast maken bedrijven voornamelijk biomassa- en grondproducten uit organische reststromen. Verder is sprake van de nodige innovatie rond andere biobased producten, echter het totale marktaandeel hiervan is nog beperkt.

Kwaliteit compostproducten opgaande trend

In zijn totaliteit is in Nederland in 2018 ongeveer 1,7 miljoen ton compost geproduceerd. Deze hoeveelheid ligt iets lager dan in voorgaande jaren. Oorzaak van deze afname ligt vooral bij de toegenomen verontreinigingen in gft-afval waardoor een grotere hoeveelheid niet composteerbare residuen ontstaat. Een exact cijfer over de hoeveelheid geproduceerde compost is niet te geven omdat kleine composteerinrichtingen ingenomen hoeveelheden reststromen en geproduceerde hoeveelheden compost niet altijd melden bij het LMA respectievelijk RVO.

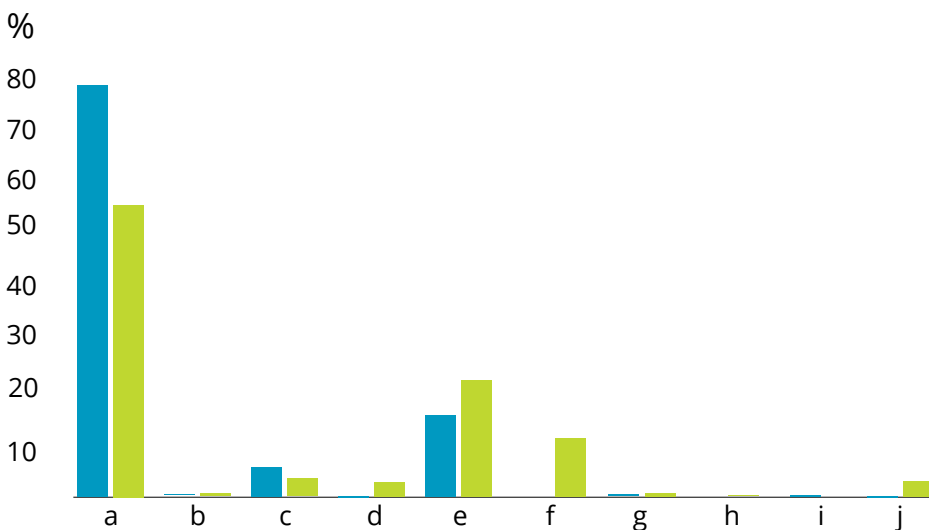
Compost wordt naar verschillende sectoren afgezet en komt vooral gecertificeerd op de markt. De groei van gecertificeerde compost is al enige jaren gaande en blijft doorzetten. In 2018 is alle gft-compost onder Keurcompostcertificaat afgezet. Inmiddels heeft bijna tweederde van de afgezette groencompost van BVOR-leden een Keurcompost- of RHP-certificaat. De trend zet door dat het aantal BVOR-leden met een Keurcompostcertificaat groeit. Negentig procent van alle gecertificeerde compost bestaat uit Keurcompost. De overige tien procent is RHP-compost, die voornamelijk voor substraattoepassingen wordt gebruikt. Groencompost afkomstig van niet-BVOR-leden is niet-gecertificeerde compost. In figuur 1 zijn de hoeveelheden (niet-)gecertificeerde compost aangegeven.

De afzetsectoren van alle compostproducten gezamenlijk en die van de gecertificeerde compost komen sterk met elkaar overeen. Dat overzicht is weergegeven in figuur 2. De afzetgebieden van gecertificeerde compostproducten uit groen- en gft-afval verschillen enigszins van elkaar. Dit heeft te maken met de samenstelling van groencompost en gft-compost. Over het algemeen bevat groencompost minder stikstof, fosfaat en verontreinigingen, terwijl gft-compost juist een wat hoger gehalte organische stof heeft. Verschillende sectoren kiezen dus voor verschillende soorten compost, waarbij het ook per sector verschilt in hoeverre men om gecertificeerde compost vraagt.

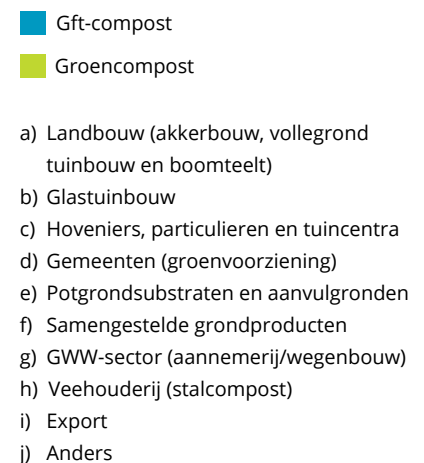
Figuur 1

Hoeveelheden (niet-)gecertificeerde compost in 2018

Figuur 2

Afzet gecertificeerde compost uit groenafval en gft naar sector in 2018. Bron BVOR 2019

Klasseverdeling Keurcompost

Keurcompost wordt afgezet in drie verschillende kwaliteitsklassen: klasse A, B en C. In figuur 3 is te zien dat het aandeel van de basisklasse C nihil is bij Keurcompost uit groenafval. Ook bij Keurcompost uit gft-afval is het percentage geproduceerde klasse C laag. In 2018 is de productie van de hogere kwaliteitsklassen A en B bij zowel Keurcompost uit groen- als uit gft-afval gestegen ten opzichte van eerdere jaren. Deze trend komt mede omdat sinds 1 januari 2017 bij akkerbouwers die telen onder het voedselveiligheidscertificaat alleen nog Keurcompost klasse A of B is toegestaan. De vraag vanuit de markt naar goede kwaliteit compost is hieruit duidelijk op te maken.

ANDERE PRODUCTEN UIT GROENE RESTSTROMEN

De BVOR inventariseert niet alleen de compostmarkt, maar ook de productie en afzet van andere producten door haar leden. Deze zijn in drie categorieën onder te verdelen, namelijk houtbrandstoffen (biomassa), grondproducten en andere producten.

Houtbrandstoffen (biomassa) populair in het buitenland

De afzet van houtbrandstoffen door BVOR-leden komt in 2018 op circa 290 kton. Dit zijn brandstoffen voor energieproductie, zoals houtchips, houtshreds en biogas. Ruim 50 procent van de biomassa gaat naar bio-energiecentrales in het buitenland. Het grote aandeel export hangt samen met de gunstige prijsstelling voor biomassa in de buurlanden.

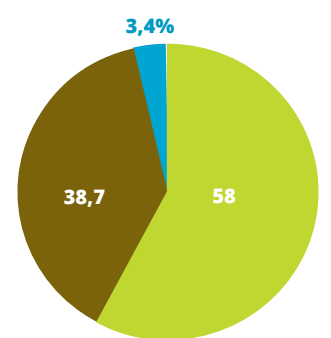
Naast houtige brandstoffen produceren bedrijven ook biogas. Dat zijn gft-verwerkingsinrichtingen die voorafgaand aan compostering het gft-afval eerst vergisten. Biogas wordt opgewerkt tot groen gas, dan wel omgezet in elektriciteit en warmte.

Grondproducten

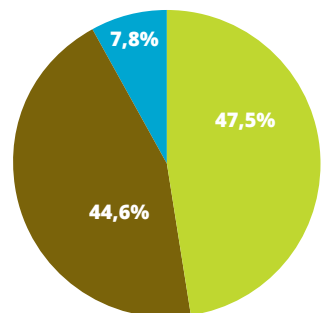
In 2018 hebben BVOR-leden ongeveer 700 kton grondproducten gemaakt. Hierbij zijn twee soorten grondproducten te onderscheiden, namelijk samengestelde grondproducten en zeefgrondproducten.

Samengestelde grondproducten zijn mengsels van een groenstroom (zoals compost) en een grondstroom. Ze zijn onder andere verkrijgbaar als bomenzand, bomengrond en bemeste tuinaarde. In 2018 hebben BVOR-leden ruim 400 kton van deze producten gemaakt. Om samengestelde grondproducten te mogen maken zijn BVOR-leden gecertificeerd via het certificaat BRL 9335-4 en kunnen zij zich aansluiten bij het BVOR-cluster onder deze BRL.

Zeefgrondproducten worden gemaakt van materiaal dat bij het uitzeven van houtige biomassa vrijkomt. Het is grondig materiaal dat ook organische stof bevat. In 2018 zijn ongeveer 300 kton zeefgrondproducten geproduceerd, waarbij circa tweederde als grond is afgezet. De rest is na compostering als compost afgezet.

- Keurcompost Klasse A-groen
- Keurcompost Klasse B-groen
- Keurcompost Klasse C-groen

- Keurcompost Klasse A-gft
- Keurcompost Klasse B-gft
- Keurcompost Klasse C-gft

Figuur 3
Klasseverdeling Keurcompost, geproduceerd uit groen- en gft-afval

Innovatie

Naast bovenstaande drie productgroepen is in toenemende mate sprake van andere, vaak innovatieve biobased producten. Zoals eerder genoemd wordt het palet aan nieuwe producten steeds breder. De schaal waarop deze productie plaatsvindt is nog relatief kleinschalig, maar het groeit gestaag. Zo kunnen vezels uit gras als grondstof dienen voor bijvoorbeeld graskarton en papier, maar ook van graskolen voor bijvoorbeeld de barbecue. Het persen van nutriëntrijke of farmaceutisch inzetbare stoffen zijn niches die verschillende BVOR-leden onderzoeken op haalbaarheid. Daarnaast fungeren zij als logistieke partners voor de bestaande, gescheiden inzameling van taxussnoeiwerk dat wordt ingezet voor de productie van taxol, een kankermedicijn.

GEGEVENS ORGANISCHE RESTSTROMEN

Net als in voorgaande jaren heeft de BVOR, in samenwerking met het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA), een analyse gemaakt van de hoeveelheden groen- en gft-afval in Nederland in 2018. Gekeken is naar het volume van deze groene reststromen, de herkomst ervan en op welke wijze ze worden toegepast.

Groene reststromen kunnen onder verschillende Euralcodes worden gemeld bij het LMA. De hoeveelheid gemeld regulier groenafval is ruim 2,4 miljoen ton in 2018. Dit materiaal valt onder Euralcode 200201: het tuin- en plantsoenafval uit de openbare ruimte, zoals berm- en slootmaaisel en gemengd snoeihout. Deze stroom komt overeen met het type materiaal dat vanuit het BVOR-Marktonderzoek onder groenafval wordt verstaan. Daarnaast is er nog een hoeveelheid groene reststromen van ruim 400 kton die als plantaardig groenafval uit land- en tuinbouw is gemeld onder Euralcode 020103. Deze stroom bestaat bijvoorbeeld uit oogstrestanten van de vollegrondse akkerbouw. Het op- en verwerken van beide stromen via compostering is veruit de meest gebruikelijke verwerkingsmethode.

Overigens zijn de hoeveelheden gemeld groenafval kleiner dan de werkelijke totale productie van groenafval in Nederland. De houtige fractie uit groenafval hoeft namelijk niet altijd als afval bij het LMA te worden gemeld. Dit komt omdat deze stroom, die hoofdzakelijk zijn toepassing vindt in houtbrandstoffen, sinds 2012 onder voorwaarden is vrijgesteld van een deel van de afvalstoffenwetgeving.

Uit de meldingsgegevens van het LMA over 2018 en vergeleken met de WAR-gegevens over 2017 blijkt dat vorig jaar ruim 1,4 miljoen ton gft-afval is verwerkt. Een deel daarvan is eerst vergist en vervolgens gecomposteerd, een deel is direct gecomposteerd.

CONTACT

BVOR

Bronland 12b

6708 WH Wageningen

T (0317) 42 67 55

E info@bvor.nl

W www.bvor.nl

@BVOR_NL